

Onderwerp Vragen ex artikel 42 RvO over TEEB Stad

Steller Wout Veldstra

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 3678314 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk RO 14. 4119157

Datum **30 JAN 2014** Uw brief van 04-12-'13 Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u ons antwoord toekomen op de door Kris van Veen van de fractie van GroenLinks gestelde vragen over de toepassing van TEEB Stad in Groningen. Gevraagd wordt naar het nut van deze waarderingsmethode voor het groen en de mogelijkheid om deze in de gemeente in te voeren als volgende stap in de beleidsuitvoering voor de leefomgeving.

Wij hebben in het afgelopen jaar ambtelijk kennisgenomen van ervaringen elders (oa in Apeldoorn, Deventer, Rotterdam en Delft) met het 'TEEB Stad instrument' als middel om de maatschappelijke en sociaal-economische waarden en met name de baten van groen inzichtelijk te maken, maar er is nog geen ervaring mee in de Groningse praktijk. Op basis van deze kennismaking lijkt het instrument mogelijk nuttig om in projecten te worden ingezet, wanneer externe partijen overtuigd moeten worden van de meerwaarde van extra investeringen voor groen en water in het plan. Zoals uw fractie ook stelt, hebben wij in Groningen met de huidige instrumenten (Groenstructuurvisie, Bomenstructuurvisie en het stadsecologisch beleid) het belang van groen al stevig in de ruimtelijke ordening en in het beleid verankerd. Dit geldt vooral voor projecten waar de gemeente zelf ontwikkelaar is en met name daar, waar de vastgestelde basisgroenstructuur in het geding is. Inzet van TEEB zou daarom vooral rendement op kunnen leveren bij planontwikkeling met externe partners als ontwikkelaars, woningcorporaties en derden. Wij erkennen echter ook het belang van een goed zicht op de positieve effecten van groen- en waterkwaliteit tegenover de jaarlijks terugkerende onderhoudslasten in een tijd van krimpende financiën.

Om de effecten van het gebruik van TEEB Stad in de Groningse situatie te kunnen toetsen, stellen wij voor een project 'Proefdraaien met TEEB stad' uit te voeren met de volgende onderdelen:

- Presentatie van TEEB-stad aan een breder kader van deskundigen en disciplines binnen onze organisatie en mogelijk ook externen in de periode maart - juni.
- Het vormen van een werkgroep TEEB met een selectie van de te betrekken disciplines in dezelfde periode.
- Het draaien van één of meer pilotprojecten waar TEEB wordt toegepast, eventueel met ondersteuning van studenten vanaf de zomerperiode. Hiervoor zal een actueel ruimtelijke project met duidelijke groen- en waterkwaliteiten worden gebruikt (vermoedelijk het plan Meerwold voor de uitbreiding van het Hoornse Meer nabij het Hampshire Hotel).
- Het evalueren door de werkgroep en terugkoppelen van de resultaten en inzichten ten aanzien van de gebruikswaarde aan college en gemeenteraad.

Ook een dergelijke incidentele kennismaking met dit nieuwe instrument vraagt echter extra capaciteit van het gemeentelijke apparaat waar op dit moment geen dekking voor is. Een grove inschatting voorziet in bijdragen vanuit 7 disciplines : een programmaleider, projectmanager, stedenbouwkundige, landschapsarchitect en specialisten groen, ecologie en water. Voor elk wordt een minimum van 25 uur aan inzet, voornamelijk voor overleg en afstemming gerekend, ook wanneer het meeste werk door externen, bijvoorbeeld studenten kan worden gedaan.

We zullen daarom de proef in overleg met alle betrokken partijen uitvoeren met een actueel project, wat op dit moment nog moet starten. Tijdens de uitwerking van het project zullen de voor de methode noodzakelijke extra uren in dat geval binnen de projectbegroting kunnen worden opgenomen. De doorlooptijd wordt daardoor wel langer; de rapportage zal zeker niet meer in 2014 plaatsvinden.

Met het oog op het voorgaande beantwoorden wij de vragen als volgt:

1. *Is het college bekend met TEEB en het instrument TEEB Stad? Wat is de mening van het college over dit rekenmodel? Wat zijn de aanknopingspunten om hier in Groningen mee aan de slag te gaan?*

Ja, het college is op de hoogte. Wij zien het op dit moment als een theoretisch geschikt middel, waarvan de toepassing niet direct voor de hand ligt. Het instrument lijkt ons voor Groningen wellicht nuttig in particuliere projecten, waar de inbreng van extra water en groen een hogere kwaliteit van het plan op zou kunnen leveren. Deze baten kunnen met de TEEB-methode gekwantificeerd worden en vervolgens toegerekend aan de baathebber.

2. *Ziet het college brood in het rekenmodel TEEB Stad? Waarom wel of niet? Wanneer wel: hoe is het college van plan het proces van het in werking treden van dit model in te gaan richten? Op welke manier kan de raad hierbij worden betrokken?*

In theorie wel, maar de ruimtelijke ordening is complex en het is geen eenvoudige methode, die standaard ingezet kan worden. Een nadeel is ook dat belangrijke baten, bijvoorbeeld van gezondheid en biodiversiteit hiermee nog niet goed te kwantificeren zijn. Het instrument zal met zorg op het juiste project moeten worden ingezet. De keuze daarvan vraagt om een inschatting van de geschiktheid van het project vanuit verschillende beleidsvelden.

3. *Ziet het college de voordelen van de TEEB Stad rekenmethode zoals die hierboven staan beschreven? Hoe zou het college derden middels deze werkwijze kunnen betrekken bij groen en natuur in onze stad?*

Zie voorgaande antwoord: Het gaat niet zozeer om de kwantificering, maar om het besef, dat een hogere plankwaliteit baten oplevert voor de investeerder, die in gebruikelijke Maatschappelijke Kosten- en Baten Analyses niet zichtbaar worden. Wij zijn daarom van mening dat juist in projecten van externe partijen de methode kan bijdragen aan meer groen en water van betere kwaliteit, omdat deze partijen beter gemotiveerd kunnen investeren.

1. *Bij bestemmingsplannen, bouwaanvragen en vastgoedprojecten van particulieren zou volgens onze fractie naast een juridische en financiële paragraaf ook altijd een groene paragraaf moeten worden toegevoegd. Op die manier worden groen, natuur en milieu serieus genomen. Wat vindt het college hiervan? Wat zijn de mogelijkheden om dit te bewerkstelligen voor zowel bestemmingsplannen, bouwaanvragen en vastgoedprojecten?*

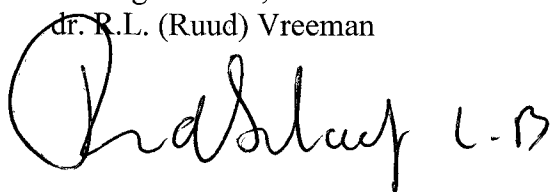
Bij alle bestemmingsplannen, grotere ruimtelijke ontwikkelingen en overal waar de vastgestelde basisgroenstructuur in het geding is, wordt altijd een groenparagraaf geleverd. Of de invoering van een groenparagraaf in de toekomst ook bij alle kleinere particuliere bouwprojecten mogelijk is, moet nader worden onderzocht en ook worden afgezet tegen de administratieve lasten die dit voor de organisatie met zich meebrengt, waarbij ook de mogelijkheden voor handhaving en sanctie in beeld moeten zijn. Of de nieuwe Natuurwet hier via de regelgeving van de omgevingsvergunning mogelijkheden biedt, is nu nog niet te zeggen. De TEEB-methode is voor dit schaalniveau ongeschikt en te kostbaar.

2. *In de paragraaf zouden vooraf ook de kosten en baten van groen kunnen worden vastgelegd: zowel op korte als op lange termijn. Deelt het college deze mening? Waarom wel of niet? Wat is ervoor nodig om hiermee aan de slag te kunnen gaan? En wat kan de rol van de verschillende stadsingenieurs (de specialisten op groen, water, ecologie, enzovoort) hierin zijn?*

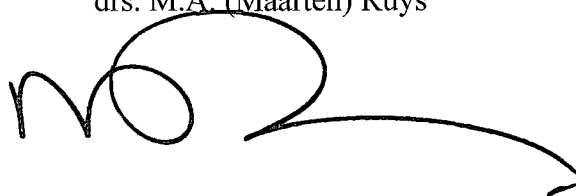
De kosten en batenberekening vooraf bepalen, betekent in feite een sterke uitbreiding van de planvoorbereiding met extra kosten, die in geval van kleinere plannen niet door de exploitatie goed gemaakt kunnen worden. Wij willen de resultaten van het project 'Proefdraaien met TEEB Stad' conform de bovengenoemde aanpak afwachten, voordat we eventueel zullen overwegen om de methode selectief in te zetten, en dan wellicht voor complexe projecten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Aan: het college van B&W van de gemeente Groningen
 Betreft: vragen ex art. 42 RvO inzake TEEB Stad

Groningen, 20 december 2013

Geacht college,

In 2012 mocht Groningen zich al de eerste ontsnipperde stad van Europa noemen: in geen andere stad zijn de barrières voor de natuur zo goed weggenomen als in onze stad. We weten de ecologische structuur optimaal te houden door bijvoorbeeld gebruik te maken van faunatunnels, uitklimplaatsen en wildviaducten. Kort geleden kwam daar de titel 'Groenste stad van Nederland' bij. Onder meer vanwege het sterk ontwikkelde ecologisch beheer en de wijze waarop bewoners gemotiveerd zijn voor het natuurbeheer. Volgens weer een ander lijstje is Groningen ook nog eens de gelukkigste stad van Europa. Ruim 9 op de 10 Stadgers is goed te spreken over bijvoorbeeld het groen in onze stad. Volgens de fractie van GroenLinks de hoogste tijd om de bewustwording van de waarde van groen en natuur te verzilveren.

Onderzoek

Om zicht te krijgen op de *economische* waarde van groen, natuur en biodiversiteit is in 2011 een aantal deelonderzoeken gestart. Onderzoek van KPMG¹ was daarbij één van de uitgangspunten. Het onderzoeksbureau stelde vast dat de aanleg van meer groen in stedelijke gebieden een miljoenenbesparing kan opleveren op het landelijke budget voor volksgezondheid. Bij 10% meer groen zouden er veel minder depressiepatiënten zijn, kinderen 15% meer bewegen, zou de toegevoegde waarde op onroerend goed toenemen én zouden er 3% minder inbraken worden gepleegd. Ook kunnen we in Nederland 6,5 tot 9 miljoen besparen op afvoer- en zuiveringskosten van het regenwater als we drie jaar lang alleen maar groene daken aan zouden leggen. Het onderzoek beschrijft verder dat 10% meer bomen in de stad zorgt voor een jaarlijkse maatschappelijke winst van 2,8 miljoen Euro.² Het college somde de verschillende voordelen van bomen in de stad onlangs ook al op. In het tussendocument van de nog op te stellen Bomenstructuurvisie (20 september 2013) benadrukte het college de positieve effecten van bomen op onze gezondheid, biodiversiteit, luchtzuivering en bijvoorbeeld de verkoelende werking van bomen. Nadat diverse onderzoeken het maatschappelijke effect van groen en natuur al hebben aangetoond, wordt de volgende stap nu gezet met het *economische* effect.

TEEB Stad

Wat KPMG doet is de maatschappelijke en economische baten van groen- en waterprojecten in een stad direct inzichtelijk maken. Sinds 2011³ werken in Nederland al elf gemeenten, twee

¹ <http://www.kpmg.com/NL/nl/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/PDF/Sustainability/Groen-gezond-en-productief.pdf>

² Op basis van het aantal bomen en de oppervlakte stedelijk gebied in Amsterdam, Groningen, 's-Hertogenbosch en Haarlem is geschat dat totaal 13.730.447 bomen in de Nederlandse kernen staan, die samen 1,4 miljoen kg fijn stof afvangen. Dit vertegenwoordigt een waarde van bijna 28 miljoen Euro per jaar. Wanneer het aantal bomen in de kernen met 10% toeneemt evenals de afname fijn stof dan heeft de jaarlijkse maatschappelijke winst een waarde van 2,8 miljoen Euro.

³ <http://en.biodiversiteit.nl/teeb>

ministeries en een ingenieursbureau aan een rekeninstrument dat de economische meerwaarde van groen, water en natuur in en om de stad zichtbaar maakt. De methode geeft op een aantal vragen antwoord, zoals: wanneer ontstaat winst uit groen en water, hoe hoog zijn die baten dan, wie zijn de baathouders en hoe kunnen zij betrokken worden als investeerder? Deze rekentool wordt TEEB Stad⁴ genoemd. TEEB staat voor *The Economics of Ecosystems and Biodiversity*⁵ en is een internationale studie naar de kosten en baten van biodiversiteit. TEEB adviseert de waarde van biodiversiteit beter inzichtelijk te maken en er een groter gewicht aan te geven bij de beslissingen die we nemen.⁶ Het instrument TEEB Stad geeft direct een indicatie aan van het effect van maatregelen zoals extra bomen of groene daken op gezondheid, energiebesparing of waterberging. Dat leidt tot een optimaal plan waarna een dialoog kan worden aangegaan met potentiële partners en initiatiefnemers.

Collegebeleid

Nadat in 2009 de groenstructuurvisie *Groene Pepers* is vastgesteld, waarin de raad uitspraken doet over de kwaliteit, kwantiteit en betekenis van het groen in de stad, zijn de afgelopen periode moties raadsbreed aangenomen om de stad meer te betrekken bij het groenbeleid van de gemeente. TEEB Stad is, met de ontwikkeling van een praktisch toepasbaar rekeninstrument, volgens de fractie van GroenLinks een logisch vervolg op de bewustwording van de waarde van groen in Groningen en daarmee een verzilvering van de Groenste Stad. TEEB zorgt er tevens voor dat de maatschappelijke en economische belangen van groen en natuur serieus worden meegenomen in discussies over stedelijke ontwikkeling. Ook leidt dat ertoe dat de raad tot beter onderbouwde beleidskeuzes kan komen en partijen (financieel) betrokken kunnen worden bij groen en natuur in de stad.

De fractie van GroenLinks heeft hierover de volgende vragen:

1. Is het college bekend met TEEB en het instrument TEEB Stad? Wat is de mening van het college over dit rekenmodel? Wat zijn de aanknopingspunten om hier in Groningen mee aan de slag te gaan?
2. Ziet het college brood in het rekenmodel TEEB Stad? Waarom wel of niet? Wanneer wel: hoe is het college van plan het proces van het in werking treden van dit model in te gaan richten? Op welke manier kan de raad hierbij worden betrokken?
3. Ziet het college de voordelen van de TEEB Stad rekenmethode zoals die hierboven staan beschreven? Hoe zou het college derden middels deze werkwijze kunnen betrekken bij groen en natuur in onze stad?
4. Bij bestemmingsplannen, bouw aanvragen en vastgoedprojecten van particulieren zou volgens onze fractie naast een juridische en financiële paragraaf ook altijd een groene paragraaf moeten worden toegevoegd. Op die manier worden groen, natuur en milieu serieus genomen. Wat vindt het college hiervan? Wat zijn de mogelijkheden om dit te bewerkstelligen voor zowel bestemmingsplannen, bouw aanvragen en vastgoedprojecten?
5. In de paragraaf zouden vooraf ook de kosten en baten van groen kunnen worden vastgelegd: zowel op korte als op lange termijn. Deelt het college deze mening? Waarom wel of niet? Wat is ervoor nodig om hiermee aan de slag te kunnen gaan? En wat kan de rol van de verschillende stadsingenieurs (de specialisten op groen, water, ecologie, enzovoort) hierin zijn?

Namens de gemeenteraadsfractie van GroenLinks,
Kris van der Veen

⁴ <http://www.platform31.nl/duurzaamheid/teeb-stad>

⁵ <http://www.teebweb.org/>

⁶ http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/de_betekenis_van_teeb_voor_nederland.pdf